

„Uczestniczę we wspólnocie Kościoła” – aspekt synodalności

“I participate in the Church community” – aspect of synodality

Summary

The Church community is a living organism, going beyond a static structure, where each of us plays a unique role thanks to our gifts and talents. The Apostle Paul describes this reality beautifully in his *Letter to the Romans*: “For just as we have many members in one body, and not all the members have the same function, so we, all of us, are one body in Christ, and individually we are members of the body – one to another” (Romans 12:4-5). These words make us realize that each of us has significance and makes a valuable contribution to the life of the community. The Pastoral Year 2023/2024 and the teachings of Pope Francis encourage deeper reflection on how to fully fulfill our role in the Church. Active participation in the liturgy, involvement in the activities of parish groups, Catholic movements, charitable and missionary works – all this promotes the spiritual growth of both individuals and the entire community. An individual approach to each member and building an atmosphere of synodality contribute to building a vital community based on mutual respect and love. Participating in the life of the Church is not only an obligation, but above all an opportunity to share faith and support each other on the way to salvation. It is also an extraordinary experience of building the Kingdom of God on earth, where we experience the joy of being part of something greater, united with God and with our brothers and sisters in faith.

Key words: participation, commitment, pastoral year 2023/2024, community, Church, Pope Francis, synod, synodality

W dzisiejszych czasach, kiedy wiele osób doświadcza poczucia izolacji i alienacji, wartość wspólnoty staje się nieoceniona. W dobie wszechobecnej cyfryzacji i szybkiego tempa życia, coraz częściej odczuwamy deficyt prawdziwej bliskości i bycia razem. „Wspólnota” to słowo kluczowe w kontekście Kościoła. Jezus Chrystus, mówiąc: „Gdzie dwóch albo trzech jest zebranych w imię moje, tam jestem pośród nich” (Mt 18,20), określił istotę wspólnoty. Te słowa podkreślają, że obecność Boga nie jest ograniczona do konkretnych miejsc – Bóg jest z nami, kiedy spotykamy się w Jego imieniu, bez względu na miejsce. Idea wspólnoty nabiera szczególnego znaczenia dla Kościoła katolickiego. To nie tylko struktura organizacyjna, ale przede wszystkim duchowy dom, miejsce, gdzie wierni mogą doświadczyć miłości, akceptacji i poczucia przynależności. W tym artykule skoncentrujemy się na koncepcji uczestnictwa w Kościele, zgodnie z Programem duszpasterskim Kościoła w Polsce na lata 2023/2024. Należy podkreślić, że ten program jest bezpośrednim wynikiem naukowych dokonań papieża Franciszka, który odgrywa kluczową rolę jako inicjator tego procesu. Ojciec Święty kładzie szczególny nacisk na synodalność, czyli proces, w którym wszyscy członkowie Kościoła – zarówno duchowni, jak i świeccy – idą razem, słuchając tego, co Duch Święty ma do powiedzenia Kościołowi¹. Jak stwierdził papież: „Synodalność

¹ Por. Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów*, Watykan, 17 października 2015 r.; P. Rabczyński, *Synodalność. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, Pelplin 2020, s. 115-116.

jest konstytutywnym wymiarem Kościoła”² (por. EG 171). To właśnie w tym świetle będziemy analizować koncepcję uczestnictwa. Przeanalizujemy, w jaki sposób te idee znajdują odzwierciedlanie w praktyce. Przyjrzymy się konkretnym metodom, które umożliwiają wiernym udział w życiu tej społeczności, a także korzyściom, którego z tego wynikają.

Podkreślimy także, jak istotne jest dla każdego z nas, jako członków Kościoła, odkrywanie i rozwijanie swoich talentów, aby służyć innym. To jest autentyczna partycypacja, która prowadzi do głębszego doświadczenia wiary i większej jedności z Bogiem i bliźnimi. Wspólnota jest esencją chrześcijaństwa. Już na stronach Pisma Świętego obserwujemy, jak pierwsi chrześcijanie budowali mocne więzi oparte na wzajemnej miłości i wspólnotowej wierze³. Wspólnota dostarcza nam wsparcia w trudnych momentach, radości z doświadczanych razem wydarzeń i motywacji do duchowego rozwoju. To właśnie w niej odkrywamy swoje talenty i uczymy się służyć innym. Zapraszam do lektury, mając nadzieję, że ten artykuł stanie się inspiracją do refleksji nad własnym miejscem i rolą w Kościele, a także pobudką do aktywnej przynależności w jego życiu i misji. Jak mówi św. Paweł Apostoł w *Liście do Efezjan*: „Bo przez Niego jedni i drudzy w jednym Duchu mamy przystęp do Ojca. A więc nie jesteście już obcymi i przychodniami, ale jesteście współobywatelami świętych i domownikami Boga – zbudowani na fundamentach apostołów i proroków, gdzie kamieniem węgielnym jest sam Chrystus Jezus. W Nim zespалana cała budowla rośnie na świętą w Panu świątynię, w Nim i wy także wznosicie się we wspólnym budowaniu, by stanowić mieszkanie Boga przez Ducha” (Ef 2, 18-22).

1. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2023/2024: „Uczestniczyć we wspólnocie Kościoła” – inspirujący wpływ papieża Franciszka na wspólnotę Kościoła

Rok duszpasterski 2023/2024, z centralnym przesłaniem: „Uczestniczyć we wspólnocie Kościoła”, to wyjątkowy czas dla Kościoła w Polsce. To okres, kiedy cała wspólnota wierzących koncentruje się na jednym, wspólnym celu – zrozumieniu i pogłębieniu znaczenia obecności w niej. W tym kontekście, rola papieża Franciszka i jego inspirujące nauczanie nabierają kluczowego znaczenia. Jako zwierzchnik Stolicy Apostolskiej, odgrywa rolę duchowego przewodnika dla katolików na całym globie i pełni ważną funkcję w budowaniu jedności. Jest postacią, która nieustannie podkreśla znaczenie wspólnoty. Jego przesłanie o miłosierdziu, otwartości i bliskości z ludźmi, zwłaszcza z tymi, którzy są najbardziej potrzebujący, stanowi silny i inspirujący głos w dzisiejszym świecie.

W tym roku duszpasterskim Kościół w Polsce przyjął hasło: „Uczestniczyć we wspólnocie Kościoła”. Wybór tego hasła nie jest przypadkowy. Jest to wyraz głębokiego pragnienia, aby każdy wierny czuł się integralną częścią i aktywnie angażował się w jej życie oraz misji. W tym kontekście, nauka i działania Ojca Świętego nabierają niezwykle znaczenia. Jego wizja Kościoła, który jest blisko

² Franciszek, *Przemówienie...*, Watykan, 17 października 2015 r.

³ Chrześcijaństwo, w swojej najgłębszej istocie, jest zdecydowanie ukierunkowane na wspólnotę. Pismo Święte, które jest podstawowym źródłem naszej wiary, obfituje w odniesienia do idei wspólnoty. Przykłady takich odniesień można znaleźć w wielu miejscach, między innymi w: *Dziejach Apostolskich* – Dz 2,42, *Pierwszym Liście do Tesaloniczan* – 1 Tes 4,18 i 1 Tes 5,11, oraz *Liście do Galatów* – Ga 5:13. W Piśmie Świętym można odnaleźć wiele innych fragmentów, w których mowa o idei wspólnoty. Szczegółowe informacje na ten temat, wraz z dodatkowymi odniesieniami, można znaleźć w źródle: zob. J. Kajfosz, *Relacje we wspólnocie*, <https://docelu.biblia.info.pl/artykuly/jpp-rel.htm>, dostęp online: 06.03.2024.

ludzi, który jest: „szpitalem polowym”⁴ gotowym leczyć rany i przynosić pocieszenie, stanowi silne przesłanie dla wszystkich wiernych. To przesłanie jest mocno obecne w tym planie duszpasterskim. W tym rozdziale skoncentrujemy się na tym, jak Franciszek inspiruje społeczność wierzących, a także jak jego nauczanie wpływa na ten plan. Przyjrzymy się dokładniej, jak Biskup Rzymu wpływa na kształtowanie Ludu Bożego, zwracając szczególną uwagę na jego inicjatywę synodu o synodalności. To przedsięwzięcie, wywierając bezpośredni wpływ na program duszpasterski Kościoła w Polsce, jest ściśle związane z ideą synodalności, co odzwierciedla się w haśle. Podkreśla ono, że bycie częścią wspólnoty Kościoła nie jest opcją, ale fundamentalnym wymogiem dla każdego chrześcijanina. Nauczanie papieża o: „Kościele wychodzącym”⁵ jest uchwycone w tym głównym temacie roku duszpasterskiego, które motywuje do aktywnego udziału we wspólnocie. Franciszek, w swoim przekazie zawartym w *Evangelii gaudium*, nakreślił wizję Kościoła, który jest zaangażowany w rozwiązywanie problemów współczesnego świata. Ta wspólnota nie zamyka się na ludzkie dramaty, nawet jeśli oznacza to konieczność „ubrudzenia sobie rąk”. Biskup Rzymu wyraża pragnienie, by była ona gotowa służyć najbiedniejszemu i tym, którzy żyją na marginesie społeczeństwa, zawsze z otwartym uchem na ich potrzeby⁶.

Od początku swojego pontyfikatu, papież stawia na pierwszym miejscu ideę Kościoła jako domu otwartego dla wszystkich. Wyraził to podczas XXXVII Światowych Dni Młodzieży, mówiąc: „Wszyscy jesteście powołani przez Pana, wezwani, ponieważ jesteście miłowani (...) nie jesteście wspólnotą najlepszych – nie, wszyscy jesteście grzesznikami – ale jesteście wezwani tacy, jacy jesteście. Pomyślmy trochę o tym w naszym sercu: jesteście powołani takimi, jakimi jesteście, z naszymi problemami, z naszymi ograniczeniami, z naszą ogromną radością, z naszym pragnieniem bycia lepszymi, z naszym pragnieniem zwycięstwa. Jesteście powołani takimi, jakimi jesteście”⁷. Franciszek często przedstawia Kościół jako: „szpital polowy”, którego celem jest leczenie ran i przynoszenie pocieszenia cierpiącym. Ta wizja wspólnoty bliskiej ludziom, jest głęboko zakorzeniona w programie duszpasterskim na rok 2023/2024. Podkreśla także, że wspólnota wiernych powinna być miejscem, gdzie każda osoba, niezależnie od pochodzenia, statusu społecznego czy przekonań, może doświadczyć miłości i miłosierdzia Boga. Ta wizja Kościoła jako otwartej i gościnnej wspólnoty ma bezpośrednie przełożenie na nasze rozumienie integracji z jego życiem. Papież Franciszek jest inicjatorem synodu o synodalności⁸, który ma na celu zwiększenie zaangażowania wiernych w życie wspólnoty. Jako aktywny promotor idei

⁴ Por. K. Ołdakowski, *Papież: Kościół jest „szpitalem polowym” dla najsłabszych*, <https://www.vaticannews.va/pl/papiez/news/2022-05/papiez-kosciol-jest-szpitałem-polowym-dla-najsłabszych.html>, dostęp online: 01.03.2024.

⁵ Zob. Franciszek, „Synodalność: droga Kościoła”. *Przemówienie wygłoszone w czasie audyencji generalnej*, Watykan, 18 września 2021 r.; *Papież: Albo „Kościół wychodzi” do ludzi, albo „nie jest Kościołem”*, <https://www.gosc.pl/doc/5940594.Papież-Albo-Kosciol-wychodzi-do-ludzi-albo-nie-jest-Kosciolem>, dostęp online: 01.03.2024.

⁶ Podczas czuwania z młodymi na plaży Copacabana w Rio de Janeiro, papież Franciszek mówił do nich: „Nie stójcie na balkonie życia. Zaangażujcie się tak, jak to zrobił Jezus”. Jego zdaniem „odpowiedzią na to chrześcijaństwo «balkonowe» jest wizja Kościoła misyjnego, (...) i brak lęku o ryzyko «ubrudzenia sobie rąk» (...)” (por. M. Kaszowski, *Aktywność: Nie obserwować życia „z balkonu”*, https://www.teologia.pl/franciszek/franciszek_nie_z_balkonu.htm, dostęp online: 02.03.2024).

⁷ Biskup Rzymu wygłosił te słowa wieczorem 3 sierpnia podczas ceremonii powitania XXXVII Światowych Dni Młodzieży w Parku Edwarda VII w Lizbonie (por. Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej, *Papież Franciszek do młodych: W Kościele jest miejsce dla wszystkich*, <https://diecezja.pl/aktualnosci/papiez-franciszek-do-młodych-w-kosciele-jest-miejsce-dla-wszystkich/>, dostęp online: 06.03.2024).

⁸ XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, *Dokument przygotowawczy: „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo i misja”*, 1.

synodalności w Kościele katolickim, manifestuje to poprzez szereg inicjatyw. W 2021 roku zainicjował uniwersalny synod pod hasłem: „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo i misja”. Ten synod wyróżnia się trójfazową strukturą, która umożliwia intensywne dyskusje na temat roli synodalności w życiu wspólnoty wiernych. Synod Biskupów to nie jednorazowe wydarzenie, ale proces, który przebiega na trzech poziomach: lokalnym, kontynentalnym i powszechnym w Rzymie. Jak podkreślał M. Grech, sekretarz Synodu, celem jest zaangażowanie całego Ludu Bożego w ten proces, aby każdy miał możliwość wyrażenia swojego zdania⁹. Synodalność¹⁰, czyli wspólne decydowanie o kierunku Kościoła, jest eksponowanym elementem nauczania Ojca Świętego.

Franciszek zwraca uwagę, że Kościół to nie tylko hierarchiczna instytucja, ale przede wszystkim wspólnota, w której każdy wierny ma prawo głosu i może przyczynić się do jej kształtowania. W jednym ze swoich przemówień, nawiązując do słów Jana Chryzostoma, podkreślił, że terminy „Kościół” i „Synod” są ze sobą nierozzerwalnie powiązane. Zdefiniował Kościół jako: „wspólną wędrówkę” ku Bogu, w której każdy członek społeczności ma swoje unikalne miejsce i zadanie, co przyczynia się do utrzymania harmonii i porządku w obrębie wspólnoty. Kardynał L. Baldisseri podzielił ten pogląd, twierdząc, że: „Synod jest więc imieniem Kościoła”¹¹. Dodał również, że Ojciec Święty pragnie powrócić do pierwotnego znaczenia synodalności, która: „wyraża podmiotowość wszystkich ochrzczonych”¹². Analizując to stwierdzenie w kontekście katolickiej teologii, synodalność, interpretowana jako wyraz podmiotowości wszystkich ochrzczonych, jest kluczowym składnikiem dynamiki funkcjonowania wspólnoty wiernych. Każda osoba ochrzczona, niezależnie od swojej roli w strukturze kościelnej, posiada nie tylko prawo, ale i obowiązek aktywnego udziału w jego życiu. To zjawisko podkreśla uniwersalny charakter wspólnoty, która jest otwarta dla wszystkich, bez względu na ich status społeczny czy pochodzenie. Papież, odwołując się do słów Jana Chryzostoma, podkreśla, że synodalność to nie tylko struktura organizacyjna, ale także duchowe doświadczenie wspólnoty. Jest to: „wędrówka razem” ku Bogu, gdzie każdy odgrywa niepowtarzalną rolę i posiada określone zadanie. Jest to wyraz duchowej jedności społeczności wiernych, gdzie wszyscy członkowie są równi wobec Boga i mają wspólne zadanie – dążenie

⁹ Por. A. Stelmach, *Synodalność – co to właściwie oznacza?*, <https://pch24.pl/synodalnosc-co-to-wlasciwie-oznacza/>, dostęp online: 01.02.2024.

¹⁰ Rozważając dynamikę i ewolucję Kościoła w kontekście współczesnych wyzwań, nie można pominąć koncepcji „synodalności”. Termin „synodalność” pochodzi od greckiego słowa *synodos*, które oznacza: „zgromadzenie”, „wspólną drogę”, „zjazd”. W kontekście Kościoła, synodalność odnosi się do sposobu bycia i działania Kościoła jako wspólnoty wierzących, którzy razem podążają za Chrystusem. Jest to idea, która jest głęboko zakorzeniona w naturze Kościoła i jest niezbędna do jego prawidłowego funkcjonowania. Zwracając uwagę na głębokie znaczenie synodalności, warto teraz przyjrzeć się bliżej wypowiedzi B. Wysokińskiej na ten temat. Wskazuje ona na źródło synodu. Pochodzi ono od greckiego słowa *synodeuein*, co oznacza: „podróżowanie wspólnie do celu”. Zaznacza ona, że ten termin, w kontekście Kościoła, wskazuje na charakter: „wspólnotowy i duszpasterski”. Twierdzi, że synod można zdefiniować jako spotkanie duchownych, osób prowadzących życie konsekrowane, a także świeckich. Wszyscy oni doradzają papieżowi i biskupom, służąc tym samym Kościołowi. Interpretacja synodalności, którą proponuje papież Franciszek, harmonizuje się z tymi definicjami (por. P. Artemiuk, *Czym jest synodalność?*, „Idziemy” 2021, nr 47; S. Zygmunt, *Synodalność jako powrót do korzeni chrześcijaństwa i narzędzie budowania Królestwa Bożego*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 2020, t. XXXIII, nr 2, s. 118-130; A. Warecka, *Na wspólnej drodze*, <https://www.echokatolickie.pl/index.php?str=100&id=19684&idd=20>, dostęp online: 01.02.2024; M. Kozyra, *Synodalność we wspólnotach parafialnych w nauczaniu Papieża Franciszka*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2024, t. 92, nr 4, s. 26-32).

¹¹ L. Baldisseri, *Kościół i synod są synonimami*, <https://kosciol.wiara.pl/doc/6203718.Kosciol-i-synod-sa-synonimami>, dostęp online: 02.03.2024.

¹² Tamże.

do zbawienia¹³. Idea synodalnego Kościoła determinuje sposób, w jaki pojmujemy aktywny udział w jego strukturach. Jak stwierdził papież Franciszek, synodalność jest: „chodzeniem razem – świeccy, pasterze, biskup Rzymu – (...)”¹⁴. To jest kierunek: „którego Bóg oczekuje od Kościoła trzeciego tysiąclecia”¹⁵ (por. EG 6, 164, 277). W kontekście przedstawionych słów, należy zwrócić uwagę na dokument wydany przez Archidiecezję Poznańską. Ten dokument określa synodalność jako proces, który obejmuje: „spotkanie, uczestnictwo, słuchanie siebie nawzajem i Ducha Świętego, refleksję nad pojawiającymi się kwestiami w świetle Słowa Bożego i ludzkiego doświadczenia, wspólnotowe rozeznawanie i podejmowanie decyzji, której gwarantami są następcy apostołów w jedności z następcą św. Piotra”¹⁶. Ten fragment akcentuje wagę wspólnoty, dialogu, refleksji i decyzji podejmowanych w jedności z Kościołem pod przewodnictwem papieża. To stanowi esencję synodalności, która jest zgodna z wizją papieża i kardynała L. Baldissieriego.

Franciszek przedstawia synodalność jako wzorzec funkcjonowania społeczności kościelnej. Podstawowe elementy to: „komunia, uczestnictwo, misja”, a metodyka opiera się na: „spotkaniu, słuchaniu i rozeznawaniu”. To nie ma nic wspólnego z parlamentaryzmem, negocjacją prawdy czy ograniczeniem wymiaru hierarchicznego. Synodalność to przejaw odpowiedzialności za społeczność. Jej fundamentem jest *sensus fidei*, eklezjologia Ludu Bożego i komunii, działanie Ducha Świętego, różnorodność charyzmatów, zasada wspólnej partycypacji, antropologia relacji, a kontekstem jest zdolność Kościoła do ewangelizacji¹⁷. Warto zauważyć, że temat synodalności w rozumieniu papieża Franciszka jest szeroko omawiany w wielu artykułach, co pokazuje złożoność i głębię tego zagadnienia¹⁸. W Polsce, nauki papieża znajdują odzwierciedlenie w programie duszpasterskim na rok 2023/2024, który nosi hasło: „Uczestniczę we wspólnocie Kościoła”. Celem tego programu jest pobudzenie wiernych do głębszej refleksji nad ich rolą w społeczności wierzących oraz motywowanie do pełniejszego udziału. Biskup A. Czaja, przewodniczący Komisji Duszpasterstwa KEP, podczas ogłaszania nowego roku duszpasterskiego zaznaczył, że główne zagadnienia są inspirowane naukami Franciszka, zwłaszcza tymi dotyczącymi synodu o synodalności. Biskup

¹³ Franciszek, *Przemówienie...*, Watykan, 17 października 2015 r.; por. Św. Jan Chryzostom, *Explanatio in Ps.*, s. 149, w: *Patrologia Graeca*, s. 55, 493, cyt. za: Międzynarodowa Komisja Teologiczna (dalej skrót: MKT), *Synodalność w życiu i misji Kościoła*, Watykan 2021, s. 8-9; L. Baldissieri, *Kościół i synod...*, dz. cyt.

¹⁴ Franciszek, *Przemówienie...*, Watykan, 17 października 2015 r.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Archidiecezalny Zespół Synodalny, *Przewodnik konsultacji synodalnych w Archidiecezji poznańskiej dla pierwszego etapu Synodu o synodalności „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo, misja” XVI Zgromadzenia Synodu Biskupów*, Poznań 2021, s. 9.

¹⁷ Papież Franciszek, w swoim przemówieniu wygłoszonym podczas Mszy Świętej inaugurującej XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, podkreślił duchowy charakter Synodu, mówiąc: „Synod jest procesem rozeznania duchowego, które dokonuje się podczas adoracji, w modlitwie, w kontakcie ze Słowem Bożym. Ono otwiera nas na rozeznanie i je oświeca. Ukierunkowuje ono Synod, aby nie był on kościelnym «zjazdem», konferencją naukową czy kongresem politycznym, ponieważ nie jest parlamentem, lecz wydarzeniem łaski, procesem uzdrowienia prowadzonym przez Ducha Świętego. (...)” (por. Franciszek, „Spotkać, słuchać, rozeznac”. *Przemówienie wygłoszone w czasie Mszy Świętej inaugurującej XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów*, Watykan, 10 października 2021 r.); Papież: *Synod jest podążaniem wspólną drogą*, <https://www.vaticannews.va/pl/papiez/news/2021-10/papiez-synod-jest-podazaniem-wspolna-droga.html>, dostęp online: 01.02.2024.

¹⁸ Por. M. Kozyra, *Synodalność we wspólnotach...*, s. 26-32; S. Łabendowicz, *Synodalność konstytutywnym wymiarem posługi Kościoła we współczesnym świecie*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2022, t. 85, nr 1, s. 37-38; P. Sawa, *Synodalność Kościoła w ujęciu papieża Franciszka*, „Teologia w Polsce” 2023, t. 17, nr 2, s. 191-217.

podkreślił, że wprowadzenie nowego programu, który rozpoczyna się od pierwszej niedzieli Adwentu, ma na celu wsparcie Kościoła w Polsce w inicjowaniu procesu odnowy: „Kierunek drogi odnowy wytyczył całemu Kościołowi papież Franciszek. Mam na myśli hasło: *Ku Kościołowi synodalnemu: komunია – uczestnictwo – misja*. Wynika zeń, że Kościół należy przede wszystkim uczynić bardziej synodalnym, tzn. bardziej wspólnotowym i to na dwóch poziomach: w sposobie życia i funkcjonowania, a także w formie rozeznawania woli Bożej”¹⁹. W nawiązaniu do tych słów, dyrektor działu duszpasterskiego A. Krziżok akcentuje cztery kluczowe idee związane z nowym planem duszpasterskim: tożsamość, wspólnota, uczestnictwo i doświadczenie. Tożsamość to nasza świadomość bycia częścią wspólnoty, a także uświadomienie sobie, że jesteśmy współtwórcami tej Bosko-ludzkiej rzeczywistości. Z poczucia tożsamości wynika odczucie wspólnoty i nasze indywidualne zaangażowanie. To prowadzi do doświadczenia – poczynając od żywej relacji z Bogiem, korzystając z dostępnych w Kościele środków: Słowa Bożego, sakramentów; a następnie doświadczenia wspólnoty, wspólnego modlitewnego bycia, działania, pracy, poprzez odpowiedzialne i aktywne zaangażowanie w misję naszej duchowej instytucji²⁰. W kontekście współczesnej dyskusji na temat natury i roli instytucji religijnej, warto zwrócić uwagę na A. Krziżoka. Według jego obserwacji, Kościół to nie tylko budynek, ale przede wszystkim wspólnota. To jest zgodne z ideą podkreślaną podczas Soboru Watykańskiego II, który wprowadził pojęcie: „wspólnoty wspólnot” (por. EG 28). Różnorodność wspólnot tworzących tę strukturę jest jego wielkim bogactwem. Każda z nich posiada unikalne powołanie i miejsce w jego strukturze. My jako członkowie, również posiadamy swoje indywidualne charyzmaty, które wzbogacają naszą różnorodność. Te dary, dane nam przez Ducha Świętego, mogą obejmować talent do nauczania, ewangelizacji, modlitwy, miłosierdzia, czy troski o innych. Włączając się w życie wspólnoty i wykorzystując swoje charyzmaty, możemy współtworzyć i rozwijać chrześcijaństwo.

W tym kontekście, nauki św. Pawła nabierają szczególnego znaczenia. On klarownie tłumaczy tę prawdę, mówiąc: „Nie jesteście już obcymi i przybyszami, ale jesteście współobywatelami świętych i domownikami Boga – zbudowani na fundamentach apostołów i proroków, gdzie głowicą węgla jest sam Chrystus Jezus. W Nim zespalana cała budowla rośnie na świętą w Panu świątynię, w Nim i wy także wznosicie się we wspólnym budowaniu, by stanowić mieszkanie Boga przez Ducha” (Ef 2,19-22). Analiza nauk Apostoła wskazuje, że w strukturach tej społeczności nie ma miejsca na anonimowość – każdy członek posiada swoją unikalną tożsamość. Wszyscy, którzy wyznają wiarę w Chrystusa, są uznawani za współobywateli świętych i członków domu Boga. Sakrament chrztu świętego jest metaforyczną bramą, która wprowadza nas do tego domu, czyli wspólnoty Kościoła, czyniąc nas jego członkami. Ta wspólnota różni się od innych grup i organizacji, które są liczne. Jan Paweł II kiedyś odpowiedział na pytanie, co czyni tę wspólnotę unikalną: „Kościół temu jednemu pragnie służyć, ażeby każdy człowiek mógł odnaleźć Chrystusa, aby Chrystus mógł z każdym iść przez życie”²¹. Te słowa są ważne do odróżnienia organizacji czysto ludzkich od wspólnoty, jaką jest Kościół. Wiele wspólnot, które działają obecnie, realizuje szlachetne cele, takie jak pomoc biednym, chorym, działanie na rzecz

¹⁹ Bp Czaja: *Nowy program duszpasterski wyrasta ze świadomości wielkiej potrzeby odnowy Kościoła*, <https://episkopat.pl/bp-czaja-nowy-program-duszpasterski-wyrasta-ze-swiadomosci-wielkiej-potrzeby-odnowy-kościola/>, dostęp online: 01.03.2024.

²⁰ Zob. M. Cyfert, *Uczestniczę we wspólnotie Kościoła*, „Niedziela Wrocławska” 2023, nr 48, s. 1.

²¹ Zob. Jan Paweł II, *Redemptor hominis*, 13.

czystego środowiska, ochrona zwierząt. Jednakże to, co odróżnia Kościół, to jego dążenie do umożliwienia każdemu człowiekowi odnalezienia Chrystusa i towarzyszenia mu przez całe życie²². Zachowanie i pogłębianie relacji z Chrystusem stanowi podstawę naszego życia. Dzięki Jego mocy i łasce nie tylko osiągamy sukcesy i realizujemy cele, ale także pokonujemy przeciwności losu i podnosimy się po upadkach. Ta moc pozwala nam na wzajemne branie odpowiedzialności, poczynawszy od naszych rodzin, aż po szersze konteksty społeczne, w tym godne wykonywanie obowiązków życiowych i troskę o biednych i potrzebujących. Jak powiedział Pan Jezus: „Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić” (J 15:5). Parafia, jako wspólnota wiernych, jest miejscem spotkań na Eucharystii i modlitwie, gdzie wszyscy mogą podejmować różne działania na rzecz dobra całej wspólnoty. Bycie częścią wspólnoty oznacza, że nie jesteśmy obcymi, ani chwilowymi przybyszami, którzy pojawiają się i znikają. Wręcz przeciwnie – jako aktywni członkowie współtworzymy życie Kościoła i wspólnie dążymy do rozwoju duchowego²³. P. Kwiatkowski, przewodniczący Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej w Gnieźnie, podczas swojego wystąpienia podzielił się interesującymi refleksjami na temat roli i znaczenia przynależności do wspólnoty Kościoła. Prelegent podkreślił, że przynależność do wspólnoty wiary nie powinna sprowadzać się jedynie do biernego uczestnictwa w programach duszpasterskich. P. Kwiatkowski podkreślił, że powinno to być świadomym wyborem, pragnieniem i wspólną decyzją wszystkich wierzących, niezależnie od ich wieku czy statusu. Każdy z nas powinien dążyć do tego, aby to miejsce stało się nie tylko przestrzenią i domem, ale także czymś, co aktywnie pomaga w budowaniu. Nie chodzi tylko o bierne poczucie przynależności, ale o zaangażowanie i działanie. W tej wspólnocie każdy powinien odnaleźć Chrystusa i doświadczyć zbawienia. P. Kwiatkowski akcentuje, że proponowany program duszpasterski, skupiający się na aspekcie wspólnotowym, dąży do stymulacji refleksji nad naszą aktywnością religijną. Ma to również inspirować do jeszcze większej troski i odpowiedzialności. Według niego, wspólnota wiary nie powinna być postrzegana jako rzeczywistość odrębna od codzienności, lecz jako jej integralna część. Tylko wówczas może pojawić się głębsze zaangażowanie. Postrzeganie go jako czegoś zewnętrznego niesie ze sobą pokusę przerzucenia odpowiedzialności za niego na innych. Tymczasem, niezależnie od naszego powołania – czy jesteśmy świeckim, duchownym, rodzicem, młodzieżą, osobą starszą czy samotną – powinniśmy budować Kościół w naszym życiu i wierzyć, że to jest nasze miejsce²⁴. W jednej ze swoich homilii, Bp D. Zalewski, nawiązując do słów przewodniczącego Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej w Gnieźnie, zwraca uwagę na istotne pytania dotyczące naszej roli i miejsca w Kościele. Zastanawia się, czy każdy z nas może czuć, że jest integralną częścią prawdziwej i żywej wspólnoty. Podkreśla, że wiara, łaska, uznawanie i przyjmowanie władzy, która w imieniu Chrystusa naucza, uświęca i rządzi, są niezbędne do pełnego uczestnictwa w jego życiu. D. Zalewski zauważa, że często pojawia się pytanie, czy grzesznik, kto nie jest w łasce

²² Tamże.

²³ Por. *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, <http://www.czarnowasy.opole.opoka.org.pl/2023/12/10/uczestnicze-we-wspolnocie-kosciola/>, dostęp online: 01.03.2024.

²⁴ Por. *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, <https://archidiecezja.pl/uczestnicze-we-wspolnocie-kosciola/>, dostęp online: 02.03.2024. Komisja Duszpasterstwa KEP opracowała zestaw materiałów. Zestaw ten składa się z pięciu zeszytów tematycznych: teologiczno-pastoralnego, homiletycznego, liturgicznego, katechetycznego i maryjnego. Dodatkowo, zestaw zawiera materiały skierowane do rodzin. Materiały te stanowią formę katechezy przeznaczonej do samodzielnej i rodzinnej formacji świeckich (por. *Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2023/2024 – materiały dla rodzin, rozważania na kolejne niedziele*, <https://duszpasterstwo.episkopat.pl/>, dostęp online: 05.03.2024).

Bożej, nadal jest jego członkiem. Odpowiada, że tak, grzesznik (pod warunkiem, że zachował wiarę) jest nadal w gronie wiernych, ale życie miłości już w nim nie krąży. Jest on obecny, ale jako członek bezwładny, jak gałąź na pniu odłamana, chociaż jeszcze w dalszym ciągu na nim wisi. Bp podkreśla, że najgorszą rzeczą, która może spotkać katolika, jest ekskomunika, czyli wykluczenie ze wspólnoty zarówno duchowej, jak i prawnej. Dlatego dla chrześcijanina priorytetem powinno być pełne uczestnictwo w życiu społeczności wiernych. A najlepiej angażuje się ten, kto otrzymuje świętość sakramentalną i stara się, aby przeszła ona w jego świętość moralną. Wszyscy jesteśmy powołani do świętości²⁵.

Rok Duszpasterski 2023/2024, zatytułowany: „Uczestniczę we wspólnocie Kościoła”, jest silnie inspirowany nauczaniem Ojca Świętego. Jego nacisk na znaczenie wspólnoty i braterstwa jest kluczowym elementem tego roku duszpasterskiego. Franciszek, swoim życiem i nauczaniem, staje się inspiracją dla wiernych do aktywnego udziału w zgromadzeniu wiary.

2. Uczestnictwo i wspólnota w Kościele – wgląd w kluczowe koncepcje

Wspólnota jest jednym z kluczowych elementów, które definiują istotę Kościoła. Jest to miejsce, gdzie wierni nie tylko dzielą się swoją wiarą, ale także doświadczają poczucia przynależności i akceptacji. Kościół od początku swojego istnienia był rozumiany jako wspólnota. Pochodzenie idei uczestnictwa sięga czasów Nowego Testamentu, kiedy to pierwsi chrześcijanie gromadzili się razem na modlitwie i łamaniu chleba²⁶.

Bycie częścią wspólnoty oznacza nie tylko aktywne uczestnictwo w liturgii, ale także służbę innym. W tym kontekście, słowa D. Neuensteina nabierają szczególnej mocy: „Wspólnota jest potrzebna na wszystkich etapach rozwoju. Małe dziecko nie potrafi żyć bez niej. Młody człowiek wzrasta i dojrzewa w rodzinie, w grupie rówieśników, która zaspokaja wiele jego potrzeb materialnych, psychicznych i duchowych. Również człowiek dojrzały i stary potrzebuje wspólnoty, by kochać i świadomie głęboko przeżywać swoje życie. Zdolność do utrzymywania właściwych relacji jest bazą zdrowego i spełnionego życia na wszystkich jego płaszczyznach”²⁷. To samo przesłanie o znaczeniu wspólnoty i relacji międzyludzkich znajduje odzwierciedlenie w *Katechizmie Kościoła Katolickiego*, który podkreśla: „Osoba ludzka potrzebuje życia społecznego. Nie jest ono dla niej czymś dodanym, lecz jest wymaganiem jej natury. Przez wymianę z innymi, wzajemną służbę i dialog z braćmi człowiek rozwija swoje możliwości; w ten sposób odpowiada na swoje powołanie”²⁸. Oba cytaty razem tworzą silny argument na rzecz znaczenia wspólnoty i relacji międzyludzkich na każdym etapie życia człowieka. W kontekście badań nad strukturą i dynamiką życia Kościoła, dwa terminy odgrywają kluczową rolę i są fundamentalne dla pełnego zrozumienia tego zagadnienia: „wspólnota” i „uczestnictwo”. Te terminy są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie na siebie wpływają. „Wspólnota” odnosi się do zbiorowości osób zjednoczonych przez wspólne przekonania, cele i wartości, podczas gdy „uczestnictwo” odnosi się do aktywnego zaangażowania jednostki w życie tej wspólnoty. Różnica między wspólnotą a anonimowym tłumem polega na tym, że każdy członek wspólnoty ma do spełnienia konkretne

²⁵ Por. *XXII rok nieustannej modlitwy*, <https://diecezjaelk.pl/2023/12/02/xxii-rok-nieustannej-modlitwy/>, dostęp online: 02.03.2024.

²⁶ Patrz: przypis 3.

²⁷ Por. S. Biel, *Po co wspólnota?*, <https://jezuici.pl/2017/09/po-co-wspolnota/>, dostęp online: 02.03.2024.

²⁸ *Katechizm Kościoła Katolickiego* [dalej skrót: KKK], 1879, a także w kilku innych punktach KKK 1880-1885 można przeczytać podobne stwierdzenia.

obowiązk. Termin łaciński *communitas*, odnoszący się do wspólnoty, sugeruje swoją etymologią, że chodzi o wspólne wykonywanie zadań. Słowo *cum* oznacza „wspólnie z” lub „razem”, a *munus* to „zadanie” lub „służba”²⁹. Rozpoczynając naszą analizę dotyczącą struktury i dynamiki życia Kościoła, warto zwrócić uwagę na słowa św. Pawła, które są powszechnie znane w kontekście różnorodności zadań, jakie Bóg przydzielił nam dla dobra wspólnej wiary: „Jak bowiem w jednym ciele posiadamy wiele członków, a wszystkie one spełniają różne czynności, tak również my, choć jest nas wielu, stanowimy jedno ciało w Chrystusie, a każdy z nas jest częścią drugiego. Mamy zaś różne dary według udzielonej nam łaski; czy to dar prorocтва, którego należy używać zgodnie z zasadami wiary, czy to dar usługiwania, który okazujemy w usługiwaniu, czy to dar nauczania, którym cieszy się nauczający, czy to wreszcie dar zachęcania, którym cieszy się zachęcający” (Rz 12, 4-8; por. 1 Kor 12, 27-30; Ef 4, 11).

W dzisiejszych czasach coraz częściej obserwujemy niezdrowe pragnienie autonomii. Ludzie dążą do bycia samodzielnymi, niezależnymi jednostkami, które nie potrzebują pomocy innych. Ta tendencja jest szczególnie widoczna w dużych miastach, gdzie anonimowość jest na porządku dziennym³⁰. Jednakże warto zastanowić się, czy taki styl życia jest naprawdę zdrowy i czy prowadzi do prawdziwego szczęścia³¹. Słowa S. Bieli zasługują na naszą uwagę, gdy mówi: „Nie jesteśmy monadami ani samotnymi wyspami. Żyjemy we wspólnotach, tworzymy je i wzrastamy dzięki nim. Dlatego grupa i właściwe relacje z innymi są ważnym czynnikiem rozwoju duchowego”³². S. Bieli, w swoim tekście, maluje obraz człowieka jako części większej całości, nie jako samotnej jednostki, ale jako elementu sieci relacji i wspólnot. To przypomina symfonię, gdzie każdy instrument, choć piękny sam w sobie, tworzy coś znacznie większego i potężniejszego, gdy gra razem z innymi. W ten sposób nasza duchowość nie jest tylko naszą własną, ale jest również odbiciem tych, z którymi się łączymy. To jest jak lustro, które odbija nie tylko nas samych, ale również tych, którzy są wokół nas. Zamiar Boży wobec człowieka jest jasny i precyzyjny: „Nie jest dobrze by człowiek był sam” (Rdz 2, 18). Ten fragment jest często interpretowany jako odniesienie do małżeństwa jako podstawowej wspólnoty. Niemniej jednak, znaczenie tego cytatu jest szersze. Wskazuje on na to, że człowiek jako istota społeczna, wymaga interakcji i współpracy z innymi. Potrzeba wspólnoty nie ogranicza się jedynie do małżeństwa. Może ona obejmować różne formy relacji, takie jak rodzina, przyjaźń, wspólnota religijna, czy społeczność lokalna. Każda z tych form wspólnoty przyczynia się do pełni ludzkiego doświadczenia. Cytując: „Nie jest dobrze by człowiek był sam”, możemy zrozumieć, że jest to wezwanie do budowania i pielęgnowania relacji we wszystkich aspektach naszego życia. Jest to przypomnienie, że jesteśmy stworzeni do życia w społeczności, nie tylko w kontekście małżeństwa. Rozważając te aspekty, możemy dostrzec, jak doktryna Soboru Watykańskiego II harmonizuje się z tymi obserwacjami. Sobór stwierdza: „Spodobało się Bogu powołać ludzi do uczestnictwa w swym życiu nie pojedynczo tylko, z wykluczeniem wszelkiej wzajemnej więzi,

²⁹ Por. J. Salij, *Dlaczego Kościół jest wspólnotą?*, https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TD/dlaczego_kocham/k_wspolnota.html, dostęp online: 02.03.2024.

³⁰ Por. T. Kurpiel, *Chrystocentryczny wymiar nadziei chrześcijańskiej*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2024, t. 91, nr 3, s. 26; M. Dziewiecki, *Kim jest ewangelizator?*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2022, t. 85, nr 1, s. 52-58.

³¹ Por. S. Biel, *Po co wspólnota?...*, dz. cyt.

³² Tamże.

lecz do utworzenia z nich Ludu, w którym rozproszone Jego dzieci zgromadziłyby się w jedno"³³ (zob. LG 2). W kontekście tych refleksji, warto zauważyć, że ideał ten nie jest jedynie abstrakcyjnym celem, ale rzeczywistością, którą możemy doświadczać w naszym codziennym życiu. Wspólnota, o której mówi Księga *Dziejów Apostolskich*, jest żywym przykładem tego, jak możemy żyć w jedności ducha i serca. To jest model, który możemy naśladować w naszych własnych wspólnotach, niezależnie od tego, czy są to małe grupy w naszych parafiach, czy większe zgromadzenia na poziomie diecezji czy Kościoła powszechnego. Wszyscy jesteśmy powołani do bycia częścią tej większej wspólnoty, która jest Ciałem Chrystusa. W tym sensie, każdy z nas jest wezwany do bycia: „kamieniem żywym”, który pomaga budować te duchowe budowle (por. 1 P 2,5). Wspólnota, którą znamy dzisiaj, ma swoje korzenie w pierwotnej wspólnotie chrześcijańskiej, która powstała tuż po zmartwychwstaniu Jezusa. Pierwotna wspólnota była zjednoczona w duchu i sercu, a jej członkowie żyli w głębokiej harmonii ze sobą i z Bogiem. Jak podaje Księga *Dziejów Apostolskich*: „Jeden Duch i jedno serce ożywiały wszystkich, którzy uwierzyli. Żaden nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne. Apostołowie z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa, a wielka łaska spoczywała na wszystkich” (Dz 4, 32-34). Choć te słowa zostały napisane wiele wieków temu, nadal mają one głębokie znaczenie dla wspólnoty kościelnej dzisiaj. Wzywają nas do życia w jedności ducha i serca, do dzielenia się tym, co posiadamy oraz do świadectwa o zmartwychwstaniu Jezusa z wielką mocą. Przypominają nam, że wielka łaska Boga spoczywa na tych, którzy żyją w takiej wspólnotcie. Jest to ideał, do którego dążymy jako Kościół i jako indywidualni wierzący.

W kontekście naszego życia jako chrześcijan, warto zadać sobie następujące pytania, które są odzwierciedleniem głębokich wartości chrześcijańskich, które są w sercu naszej wiary i praktyki. Czy nie warto czasem zrezygnować z niektórych swoich praw i podzielić się nimi z innymi? Czy nie warto czasem otworzyć naszej przestrzeni życiowej dla innych, aby zobaczyć, co mogą nam zaoferować? Czy nie warto czasem odłożyć rywalizacji na bok i kupić się na współpracy? Czy nie warto czasem przestać koncentrować się wyłącznie na sobie i zwrócić uwagę na potrzeby innych? Czy nie warto czasem zrezygnować z części naszej autonomii i pozwolić innym nam pomóc? W kontekście wspólnoty kościelnej, te pytania stają się jeszcze bardziej istotne. To miejsce, gdzie autonomia i indywidualizm ustępują na rzecz współpracy i wzajemnej pomocy. Rywalizacja jest zastępowana przez braterską miłość, a skupienie na sobie ustępuje miejsca trosce o innych. Wspólnota kościelna to przestrzeń, gdzie nasze życie jest dzielone z innymi, a nasze indywidualne prawa są często dobrowolnie ograniczane dla dobra większości. Wspólnota kościelna pokazuje nam, że prawdziwe szczęście nie wynika z samodzielności i niezależności, ale z bycia częścią czegoś większego. Uczy nas, że prawdziwy sukces nie polega na przewyższaniu innych, ale na wspieraniu innym w osiąganiu ich pełnego potencjału. Uczy nas, że prawdziwe zadowolenie nie pochodzi z koncentracji na sobie, ale z troski o innych. I wreszcie, uczy nas, że prawdziwa wolność nie polega na posiadaniu kontroli nad wszystkim, co nas otacza, ale na umiejętności dzielenia się tym, co mamy, z innymi. To jest dokładnie to, co obserwujemy u pierwszych chrześcijan, jak opisano w *Dziejach Apostolskich*: „Codziennie trwali jednomyślnie w świątyni,

³³ Sobór Watykański II zaowocował szeregiem publikacji, które akcentują udział świeckich w życiu wspólnoty. Wśród nich należy wymienić: *Apostolicam actuositatem*, *Lumen gentium* (szczególnie rozdział 4) oraz *Gaudium et spes* (zwłaszcza punkt 43).

a łamiąc chleb po domach, spożywali posiłek z w radości i prostocie serca. Wielbili Boga, a cały lud odnosił się do nich życzliwie. Pan zaś przymnażał im codziennie tych, którzy dostępowali zbawienia” (Dz 2, 46-47). W ten sposób uczestnictwo może stać się antidotum na wiele problemów współczesnego świata. Może nam pomóc przełamać naszą obsesję na punkcie autonomii, rywalizacji, indywidualizmu i koncentracji na sobie. Może pomóc nam zrozumieć, że prawdziwe szczęście i spełnienie wynikają nie z izolacji, ale z bycia częścią większej całości. Może pomóc nam zrozumieć, że prawdziwa wolność nie polega na posiadaniu pełnej kontroli, ale na zdolności dzielenia się i współpracy z innymi.

Jak podkreśla M.L. Cook, nasza wiara jest z natury wspólnotowa. Chrześcijaństwo nie koncentruje się na jednostkach działających niezależnie, ale raczej na tworzeniu wspólnej struktury Kościoła. Każdy z nas jest integralnym elementem tej wspólnoty wierzących. Każdy z nas jest kształtowany przez tę wspólnotę, aby rozwijać swoją wiarę. Od każdego z nas oczekuje się, że przyczyni się do dalszego wzrostu i rozwoju wspólnoty za pomocą swojej wiary i talentów. Apostoł Paweł porównuje wspólnotę chrześcijańską do ciała, które składa się z wielu członków, z których każdy jest istotny dla dobra całości: „Nie może więc oko powiedzieć ręce: «Nie jesteś mi potrzebna», albo głowa nogom: «Nie potrzebuję was»” (1 Kor 12, 21, zob. cały rozdział 12, jak również Rz 12, 3-8)³⁴. Po zrozumieniu znaczenia wspólnoty, warto skupić się na drugim kluczowym terminie – „uczestnictwie”. To słowo ma głębokie korzenie i jest niezbędne dla zrozumienia, jak możemy aktywnie zaangażować się w jego działalność. Znaczenie Soboru Watykańskiego II dla funkcjonowania Kościoła jest nie do przecenienia. Jednym z fundamentalnych terminów wprowadzonych przez ten Sobór jest: „uczestnictwo”, znane również jako *participatio*. Ten termin podkreśla, że wszyscy wierni są wezwani do aktywnego udziału w życiu wspólnot chrześcijańskich³⁵. Koncepcja uczestnictwa ma swoje korzenie w drugim rozdziale Konstytucji *Lumen gentium*. Tekst ten podkreśla, że wszyscy chrześcijanie są integralną częścią Ludu Bożego i zatem – dzięki Sakramentowi Chrztu – posiadają tę samą fundamentalną godność. W ramach tej wspólnej godności istnieją różnice, które wynikają z różnorodności posług lub odmiennych warunków życia chrześcijańskiego. Kościół jest miejscem dla wszystkich, a każdy wierny może włączyć się w jego życie na swój własny, unikalny sposób. Każdy z nas, jako nieodłączna część zgromadzenia, jest wezwany do aktywnej roli w jego życiu, wspierając jego rozwój i ekspansję za pomocą naszych unikalnych talentów i darów: „Przedwieczny Ojciec, na skutek najzupełniej wolnego i tajemnego zmysłu swej mądrości i dobroci stworzył cały świat, a ludzi postanowił wynieść do uczestnictwa w życiu Bożym, nie opuścił też ludzi po ich upadku w Adamie, dając im nieustannie pomoce do zbawienia przez wzgląd na Chrystusa, Odkupiciela, który jest obrazem Boga niewidzialnego, pierwotnym wszelkiego stworzenia” (KK 2; por Kol 1, 15). Konstytucja dodatkowo podkreśla: „Ponadto ten sam Duch Święty nie tylko przez sakramenty i posługi uświęca i prowadzi Lud Boży i przyozdabia cnotami, ale udzielając każdemu, tak jak chce swoich darów, rozdziela między wiernych w każdym stanie także specjalne łaski, przez które czyni ich zdolnymi i gotowymi do podejmowania rozmaitych dzieł lub funkcji – mających

³⁴ Por. M.L. Cook, *Po co ci wspólnota? Zobacz dlaczego w Kościele jest ich tak wiele*, <https://deon.pl/wiara/pytania-o-wiare/po-co-ci-wspolnota-zobacz-dlaczego-w-kosciele-jest-ich-tak-wiele,486036>, dostęp online: 02.03.2024.

³⁵ Por. S. Gądecki, *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, <https://archpozn.pl/pl/web/homilia/view/id/uczestnicze-we-wspolnocie-kosciola>, dostęp online: 02.03.2024; P. Bieliński, *Co Sobór Watykański II wniósł w życie Kościoła?*, <https://papiez.wiara.pl/doc/6644822.Co-Sobor-Watykanski-II-wniosl-w-zycie-Kosciola>, dostęp online: 07.03.2024.

na celu odnowę i dalszą skuteczną rozbudowę Kościoła” (LG 4, 12). W kontekście tej dyskusji, warto zwrócić uwagę na nauczanie św. Pawła Apostoła, które podkreśla różnorodność darów łaski w Kościele. Duch Święty obdarza nas różnymi darami, ale wszystko pochodzi od jednego Boga. Każdy z nas otrzymuje dar dla dobra wspólnoty, niektórzy otrzymują mądrość, inni umiejętność poznawania, jeszcze inni dar wiary czy uzdrawiania. Mimo różnorodności, wszyscy tworzymy jedno Ciało Chrystusa, pełniąc różne role. Choć nie wszyscy posiadamy te same dary, powinniśmy dążyć do ich rozwijania. Bóg ustanowił w Kościele różne role, takie jak apostołowie, prorocy, nauczyciele, a także ci, którzy mają dar czynienia cudów, wspierania pomocą, rządzenia i przemawiania różnymi językami (1Kor 12, 4-11. 27-31). W strukturze Kościoła, szczególnie w naszych lokalnych zgromadzeniach parafialnych, spotykamy ludzi o różnorodnych osobowościach. Każdy z nich posiada unikalny zestaw cech charakteru i umiejętności, co prowadzi do różnorodności ról, jakie pełnią w społeczności. Bóg jako najwyższy architekt, przydziela im te role, uwzględniając ich indywidualne zdolności. Każda osoba jest niezbędna dla funkcjonowania wspólnoty, ma swoje miejsce i zadania do wykonania. Nie można lekceważyć żadnej osoby ani uważać jej za mniej ważną³⁶.

Podczas inauguracji Ogólnopolskiego Forum Duszpasterskiego, abp S. Gądecki wyjaśnił znaczenie „uczestnictwa”. „Czynne uczestnictwo” w liturgii to nie tylko prosta aktywność fizyczna. To również głębokie zaangażowanie wewnętrzne, które polega na łączeniu naszych myśli z tym, co wierni wyrażają i słyszą, oraz na współpracy z łaską Bożą³⁷. Na przykład, w dokumencie *Muscam sacram*, w punkcie 15, czytamy: „Uczestnictwo (*participatio*) powinno być przede wszystkim wewnętrzne (*interior*), gdzie wierni łączą swoje myśli z tym, co wypowiadają i słyszą, i współpracują z niebieską łaską (...). Wiernych należy również pouczyć, aby słuchając tego, co śpiewają kantorzy lub schola/chór, stawali się przez wewnętrzne uczestnictwo wznosić swoje myśli do Boga”³⁸. Warto zwrócić uwagę na słowa papieża Pawła VI, który stwierdził: „Jednym ze znaków, jakie wydają się najlepiej przejawiać tę żywotność Kościoła, nad którym się pochylamy, to udział, uczestniczenie, włączanie się członków Kościoła w życie Kościoła. Jak to już powiedzieliśmy, Kościół jest wspólnotą, komunią”³⁹. W kontekście tych nauk, warto zauważyć, że dzisiejszy Ojciec Święty Franciszek jest kontynuatorem tej myśli, podkreślając znaczenie i rolę świeckich w życiu Kościoła. Ich zaangażowanie odnawia dzieło apostołstwa i owocuje w dzisiejszym świecie. Stanowi ono wyraz „synodalności” – koncepcji proponowanej przez papieża, akcentującej rolę Ludu Bożego. „Synodalność” to sposób życia i działania, angażujący wszystkich ochrzczonych bez wyjątku. Słowo „synod” oznacza „kroczyc razem”, co odnosi się do świeckich, pasterzy, biskupa Rzymu⁴⁰. Uczestnictwo – to jeden z tytułowych punktów synodu. Reforma, którą proponuje papież, to proces eklezjogenezy, czyli budowania Kościoła poprzez czynny udział całego ludu Bożego w rozeznawanie, podejmowanie decyzji i wprowadzanie ich w życie. Kościół powstaje tam, gdzie wszyscy razem go współtworzymy. Koncepcja synodalności jest atrakcyjna. Aby jednak ten model życia i działania mógł zaistnieć, niezbędne jest przeprowadzenie analizy i modyfikacji obecnych, „przestarzałych”

³⁶ Por. L. Nowakowski, *Kościół jako wspólnota wiary i miłości*, <https://terezjanki.org/kosciol-jako-wspolnota-wiary-i-milosci/>, dostęp online: 02.03.2024.

³⁷ Por. S. Gądecki, *Uczestniczyć we wspólnocie...*, dz. cyt.

³⁸ Sobór Watykański II, *Muscam sacram*, 15.

³⁹ Por. Paweł VI, „Uczestniczyć w życiu Kościoła”. Przemówienie wygłoszone w czasie audiencji generalnej, Watykan, 14 września 1966 r.

⁴⁰ S. Zigmunt, *Synodalność jako...*, dz. cyt., s. 118-130.

metod postępowania, praktyk i struktur zarządczych, jak określa je dokument z Aparecidy⁴¹. W celu realizacji tych zmian, powinny być wykorzystywane narzędzia takie jak synod. Podczas synodu omawiane są szczegółowe aspekty proponowanych zmian, co umożliwia dogłębne zrozumienie i dyskusję na ich temat. Synod jest więc instrumentem synodalności. Sobory, rady parafialne, rady kapłańskie – wszystko to ma na celu promowanie synodalności, czyli zapewnienie każdemu doświadczenia posiadania unikalnego, niezastąpionego miejsca w Kościele i współodpowiedzialności za jego kształt. Celem jest stworzenie autentycznego procesu, który umożliwi zaangażowanie całego ludu Bożego w rolę nauczania, uświadczenia i zarządzania⁴². Synodalność, jak wyjaśnia Ojciec Święty, jest: „konstytutywnym wymiarem Kościoła”⁴³, który podkreśla znaczenie wspólnoty. Wszyscy członkowie Kościoła – Lud Boży, duchowieństwo i sam papież – są otwarci na słuchanie tego, co Duch Święty ma do powiedzenia Kościołowi. Biskup Rzymu uważa, że proces synodalny jest drogowskazem: „którego Bóg oczekuje od Kościoła trzeciego tysiąclecia”⁴⁴. Dodatkowo, Franciszek podkreśla, że synodalność oznacza: „chodzenie razem – świeccy, pasterze, biskup Rzymu (...)”⁴⁵ (por. EG 171). Istotne jest zaznaczenie, że partycypacja laikatu i ich aktywne zaangażowanie w dynamikę kościelną stanowi kluczowy element w procesie jego ewolucji. Wspólnota chrześcijańska jest wzbogacana przez różnorodność doświadczeń i perspektyw swoich członków, a synodalność jest mechanizmem umożliwiającym wykorzystanie tej różnorodności dla dobra całej społeczności. W obliczu dynamicznych zmian, które, jak zauważył M. Kozyra, wpływają na każdy aspekt naszego życia, Kościół katolicki – instytucja o wielowiekowej tradycji – staje przed koniecznością adaptacji do nowych realiów. Ta adaptacja musi jednak zachować tożsamość i misję Kościoła. W tym procesie styl synodalny, proponowany przez papieża, ma odgrywać kluczową rolę. Synodalność jest tu rozumiana jako metoda umożliwiająca Kościołowi odpowiedź na współczesne wyzwania, jednocześnie pozwalając na zachowanie jego fundamentalnej tożsamości i misji⁴⁶. W tej sytuacji każdy członek, niezależnie od swojego statusu, ma ważną rolę do spełnienia i jest zaproszony do aktywnego uczestnictwa w niej⁴⁷. Zgodnie z wizją przedstawioną w *Evangelii Gaudium*, synodalność promuje współodpowiedzialność i aktywność, co prowadzi do większego zaangażowania świeckich (por. EG 10, 27, 119). W kontekście tej perspektywy, Kardynał S. Ryłko zauważył, że w strukturze zgromadzenia nie powinno występować zjawisko, gdzie aktywność ogranicza się jedynie do biernego obserwowania: „W Kościele nie ma miejsca dla widzów i biernych obserwatorów!”⁴⁸. Ten aspekt został zaakcentowany przez papieża Franciszka, który użył terminu: „chrześcijanie balkonowi” do opisanía osób, które nie angażują się bezpośrednio w misję,

⁴¹ V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, *Dokument końcowy. „Jesteśmy uczniami i misjonarzami Chrystusa, aby nasze narody miały w Nim życie”*, Aparecida 2007.

⁴² Por. B. Radziwińska, *ABC synodalności. Cz. I: Uczestnictwo*, <https://kongreskk.pl/2021/07/12/abc-synodalnosci-cz-i-uczestnictwo/#:~:text=Synodalno%C5%9B%C4%87%20to%20spos%C3%B3b%20%C5%BCycia%20i%20dzia%C5%82ania%2C%20kt%C3%B3ry%20anga%C5%BCuje,UCZESTNICZWO%20E2%80%93%20jeden%20z%20tytu%C5%82owych%20punkt%C3%B3w%20synodu>, dostęp online: 02.03.2024; MKT, *Synodalność w życiu i misji...*; Franciszek, *Przemówienie...*, 17 października 2015 r.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ Por. M. Kozyra, *Synodalność we wspólnotach...*, dz. cyt., s. 26-27.

⁴⁷ Tamże, s. 26-32.

⁴⁸ S. Ryłko, *Formacja katolików świeckich: wielkie wyzwanie naszych czasów*, „Studia Teologii Dogmatycznej” 2019, t. 5, s. 131.

lecz jedynie obserwują jego działania: „z wygodnego balkonu”, utrzymując dystans wobec egzystencji Kościoła⁴⁹.

To stanowi wyzwanie dla współczesnego Kościoła, które wymaga refleksji i działań. W kontekście obserwacji J. Salija, znanego komentatorem spraw związanych z tym obszarem, warto przyrzeć się bliżej jego analizie. W jednym ze swoich artykułów podkreśla istotne zagadnienie dotyczące współczesnej instytucji sakralnej, która stoi wobec wielu wyzwań, w tym braku zaangażowania ze strony świeckich. Wielu katolików postrzega Kościół jako instytucję usługową, co stanowi poważne zagrożenie dla jej prawdziwej natury i misji. Jak zauważa J. Salij, to nie jest instytucja usługowa, lecz wspólnota wiernych, którzy dzielą się swoją wiarą i dążą do głębszego zrozumienia Boga. Każda osoba, niezależnie od swojego statusu, ma do odegrania w niej ważną rolę. Świeccy, jako integralny składnik Ciała Chrystusa, mają do zrealizowania swoje unikalne powołanie, które przyczynia się do budowania Królestwa Bożego. Niski poziom zaangażowania świeckich w życie wspólnoty religijnej to złożone zjawisko o wielu przyczynach. Do głównych przyczyn należą: brak świadomości wiernych o ich istotnej roli w strukturach religijnych oraz negatywne doświadczenia z instytucją Kościoła postrzeganego jako świadczeniodawca usług religijnych. Jak opisuje Salij: „Natrafił na księży, którzy mu nie odpowiadają, nie widział miejsca dla siebie w anonimowym tłumie niedzielnej Mszy świętej, denerwował go poziom kazań”⁵⁰. Takie negatywne doświadczenia mogą prowadzić do zniechęcenia i ostatecznie do zerwania więzi z religią. Aby przeciwdziałać temu trendowi, konieczne jest zaakcentowanie znaczenia zaangażowania osób świeckich i stworzenie przestrzeni, w której mogą oni rozwijać swoje dary i talenty. Należy również zapewnić formację, która umożliwi świeckim zrozumienie ich powołania i misji w Kościele i świecie. Ten sam autor podkreśla, że często odczuwamy poczucia obcości i anonimowości w naszych kościołach. Niestety, głównym powodem tego stanu rzeczy jest nasze własne nastawienie. Jeżeli ktoś uczęszcza do kościoła głównie w celu zaspokojenia swoich potrzeb religijnych, nie powinien być zaskoczony, że czuje się tam jak w instytucji świadczącej usługi. Aby poczuć się w Kościele jak w domu, konieczne jest nawiązanie autentycznych relacji wiary z przynajmniej kilkoma osobami. W tym kontekście warto zwrócić uwagę na obserwację J.A. Deneckiego, który podkreśla „bierność i lenistwo samych świeckich”. Z drugiej strony, M. Fiałkowski przedstawia inną perspektywę: „Wielu spośród nich ogranicza całą swoją aktywność do wypełniania podstawowych obowiązków religijnych. Wiąże się to nie tylko z przyzwyczajeniem do bierności, ale często także z postawą krytykancką i roszczeniową wobec wspólnoty eklezjalnej, a zwłaszcza duchownych. Jeżeli już włączają się do współpracy, to często obawiają się manipulacji i przedmiotowego traktowania przez duchownych lub też opinii innych wierzących. Nierzadko też uwidacznia się brak przygotowania i formacji do podjęcia odpowiednich działań w Kościele”⁵¹.

W dzisiejszych czasach obserwujemy wiele działań mających na celu pogłębienie poczucia jedności w wierzeniach. Istnieje wiele środków do osiągnięcia tego celu, takich jak staranne planowanie liturgii, zapraszanie jak największej liczby osób do aktywnego udziału w różnorodnych zadaniach realizowanych

⁴⁹ Por. M. Kaszowski, *Aktywność: Nie obserwować...*, dz. cyt.

⁵⁰ Por. J. Salij, *Dlaczego Kościół...*, dz. cyt.

⁵¹ Por. M. Fiałkowski, *Współpraca duchownych i świeckich w Kościele w kontekście procesu synodalnego*, „*Studia Pastorale*” 2022, t. 18, s. 136-147; J.A. Danecki, *Wspólnoty parafialne w duchu synodalności papieża Franciszka*, „*Zeszyty Formacji Katechetów*” 2024, t. 92, nr 4, s. 24.

przez parafię oraz tworzenie różnych małych wspólnot na terenie parafii. Te inicjatywy są bezcenne, ale mogą okazać się nietrwałe, jeśli zabraknie najważniejszego elementu, czyli troski każdego z nas o dobro konkretnej osoby, którą Bóg postawił na naszej drodze. To ostateczne dobro jest również kluczowe⁵². Stanowienie części wspólnoty Kościoła nie jest tylko obowiązkiem, ale przede wszystkim przywilejem. Wszyscy posiadamy unikalne talenty i dary, które mają potencjał wzbogacić naszą społeczność. Niezależnie od wieku czy zainteresowań, istnieje wiele sposobów, dzięki którym możemy przyczynić się do rozwoju naszej wspólnoty⁵³. Nasze zaangażowanie ma bezpośredni wpływ na życie innych i przyczynia się do budowy silniejszej i bardziej zjednoczonej społeczności.

3. Aktywne uczestnictwo we wspólnocie Kościoła – praktyczne sposoby i duszpasterskie wskazówki

Warto na początku zaznaczyć, że nowy program duszpasterski na lata 2023/2024, jak zauważa A. Czaja, ma na celu wspomóc „w podjęciu pierwszych kroków ku odnowie Kościoła”⁵⁴. On sam wskazuje, że głównym celem jest „odnowa zbawczej wspólnoty Kościoła, czyli takie budowanie wspólnoty, by służyła zbawieniu ludzi”⁵⁵. Biskup powołuje się na słowa abp. A. Nossola, który podkreślał, że: „Kościół, który nie służy zbawieniu, służy do niczego”⁵⁶. Cytat abp. A. Nossola podkreśla fundamentalną jego rolę w służbie zbawieniu. Zgodnie z nauką chrześcijańską, głównym celem wspólnoty wiernych jest prowadzenie ludzi do zbawienia, czyli do pełnej i wiecznej łączności z Bogiem. Jeśli nie spełnia tej roli, według abp. Nossola, traci swoją podstawową wartość. Jest to silne przypomnienie o tym, co powinno być najważniejszym priorytetem dla każdej instytucji kościelnej.

Program o nazwie: „Uczestniczyć we wspólnocie Kościoła” ma na celu przede wszystkim skierowanie uwagi na potrzebę ożywienia codzienności poprzez wspólnotę oraz pobudzenie wiernych do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu i misji. Biskup A. Czaja przestrzegał, że „odnowa Kościoła nie nastąpi bez otwarcia na Słowo Boże i przyjmowania sakramentów. To jest kluczowe źródło odnowy”⁵⁷. Przewodniczący Komisji Duszpasterskiej, A Czaja, podkreślił, że kluczowym zadaniem jest przede wszystkim „rozbudzenie żywej wiary w sercach wiernych, a następnie uświadomienie sobie potrzeby urzędów

⁵² Por. J. Salij, *Dlaczego Kościół...*, dz. cyt.

⁵³ Por. M. Kozyra, *Synodalność we wspólnotach...*, s. 37-38. W kontekście obserwacji przedstawionych przez M. Kozyrę w jego najnowszym artykule, warto zwrócić uwagę na rosnącą rolę młodzieży w cyfrowej transformacji. M. Kozyra zauważa, że młodzież często posiada większą biegłość w obszarze nowych technologii niż starsze pokolenia. W Radach Parafialnych zasiadają głównie osoby starsze, które mogą nie być w pełni świadome korzyści płynących z adaptacji do nowych technologii. Młodzież, dzięki umiejętności prowadzenia grup na platformach społecznościowych, ma możliwość aktywizowania ludzi w sieci i tworzenia wirtualnych społeczności. Adaptacja do cyfrowej transformacji jest nieunikniona i przynosi wiele korzyści, dlatego tak ważne jest, aby młodzież była aktywnie zaangażowana w działania Rady. Większość ludzi korzysta z platform społecznościowych, co można wykorzystać do promowania i pokazywanie aktywności wspólnoty. Włączenie młodzieży do składu Rady może przyczynić się do efektywniejszego wykorzystania nowych narzędzi w działaniach wspólnoty kościelnej i zwiększyć transparentność działania Rady Parafialnej.

⁵⁴ „Uczestniczyć we wspólnocie Kościoła” – to hasło nowego programu duszpasterskiego, <https://www.gosc.pl/doc/8341297.Uczestnicze-we-wspolnocie-Kosciola-to-haslo-nowego-programu>, dostęp online: 05.03.2024.

⁵⁵ Tamże.

⁵⁶ Tamże.

⁵⁷ Tamże.

w Kościele”⁵⁸. Zaznaczył również, że „bez kapłaństwa nie będzie stołu słowa i sakramentów”⁵⁹. W kontekście tych słów, warto zastanowić się, co to znaczy być częścią wspólnoty Kościoła. To nie oznacza tylko brania udziału w niedzielnej Mszy Świętej. To także wkład w życie parafii, udział w sakramentach, modlitwa, a przede wszystkim – miłość bliźniego. Korzyści z przyczyniania się do rozwoju wspólnoty są nieocenione. Przede wszystkim jest to możliwość wzrostu w wierze, doświadczenie miłości Boga i bliźniego, a także poczucie przynależności i bezpieczeństwa. Wspólnota dostarcza siły, która pomaga przetrwać trudne chwile, a radość płynąca z dzielenia się dobrami duchowymi jest nieporównywalna z żadnym innym doświadczeniem. W naszym dążeniu do pełnego zaangażowania w życie Kościoła, warto zwrócić uwagę na mądrość zawartą w Słowie Bożym. Jezus w *Ewangelii wg św. Łukasza* mówi: „Czemu to wzywacie Mnie: „Panie, Panie!”, a nie czynicie tego, co mówię? Pokażę wam, do kogo podobny jest każdy, kto przychodzi do Mnie, słucha słów moich i wypełnia je. Podobny jest do człowieka, który buduje dom: wkopał się głęboko i fundament założył na skale. Gdy przyszła powódź, wezbrana rzeka uderzyła w ten dom, ale nie zdołała go naruszyć, ponieważ był dobrze zbudowany. Lecz ten, kto usłyszał, a nie wypełnił, podobny jest do człowieka, który zbudował dom na ziemi bez fundamentu. [Gdy] rzeka uderzyła w niego, od razu runął, a ruina owego domu była wielka»” (Łk 6,43-49). Ten fragment Ewangelii daje nam odpowiedź na pytanie, jak angażować się w życie Kościoła. Szósty rozdział tej Ewangelii jest pełen treści, a jednocześnie bardzo prosty, ukazujący drogę dla tych, którzy biorą udział w jego życiu. Podobnie jak dom zbudowany na skale, nasze uczestnictwo powinno być zakorzenione w słuchaniu i wypełnianiu słów Jezusa. To jest fundament, na którym powinniśmy budować nasze życie duchowe. Bez tego fundamentu, nasze uczestnictwo może okazać się tak nietrwałe jak dom zbudowany na piasku. Dlatego ważne jest, abyśmy nie tylko słuchali słów Jezusa, ale także realizowali je w naszym codziennym życiu. S. Gądecki zwraca uwagę na to, że: „Na tej drodze pojawiają się trzy postawy: przychodzić do Jezusa, słuchać Go oraz wypełniać usłyszane słowo. To fundament naszego życia duchowego, a co za tym idzie, życia wiecznego”⁶⁰. W kontekście refleksji S. Gądeckiego na temat znaczenia uczestnictwa w życiu Kościoła, warto zauważyć pewne aspekty. Podkreśla on, że spotkanie z Jezusem to nie tylko moment duchowy, ale także osobiste doświadczenie. Spotkanie to nie jest jednorazowym wydarzeniem, ale procesem, który wymaga czasu i zaangażowania. Interakcja z postacią Jezusa w kontekście religijnym oznacza nawiązanie z Nim relacji. Jest to porównywalne do sytuacji, gdy dwaj uczniowie Jana zdecydowali się spędzić czas w obecności Jezusa. Kiedy zapytali: „Rabbi, gdzie mieszkasz”, Jezus odpowiedział, że Jego obecność jest w nich, w ich sercach. Aby nawiązać tę interakcję z Jezusem, pierwszym krokiem jest zazwyczaj osiągnięcie stanu ciszy, odrzucenie zewnętrznego hałasu i uspokojenie własnych myśli⁶¹. Święty Ignacy Loyola nauczał, że prawdziwa miłość wyraża się przede wszystkim poprzez działanie, a nie przez słowa. Nasze codzienne zachowanie i sposób, w jaki traktujemy innych, stanowią prawdziwy test naszej wiary. To, co robimy każdego dnia, jest najbardziej wiarygodnym dowodem naszej wierności⁶². S. Gądecki podkreśla, że Jezus Chrystus kładzie nacisk na konieczność

⁵⁸ Tamże.

⁵⁹ Tamże.

⁶⁰ Por. S. Gądecki, *Uczestniczyć we wspólnocie...*, dz. cyt.

⁶¹ Tamże.

⁶² Tamże; por. H. Pietras, „Ćwiczenia duchowne”. *Św. Ignacy Loyola*, Kraków 1996, pkt 230-231.

życia zgodnie z naukami Ewangelii. Twierdzi, że wiara, która nie jest potwierdzona życiem zgodnym z wiarą, jest jak budowa domu bez fundamentów. Taki dom na pierwszy rzut oka może wyglądać tak samo jak dom zbudowany na solidnych fundamentach, ale jego brak wartości ujawni się podczas burzy lub silnych wiatrów życiowych. Dom bez fundamentów w takich okolicznościach przekształci się w stertę gruzów. Jeżeli moje przestrzeganie Bożych przykazań opiera się na piasku samozadowolenia, to wystarczy niewielka pokusa, aby cała moja moralność rozpadła się na kawałki. Jeżeli moja wiara jest zbudowana na piasku nawyków nabytych w domu rodzinnym, to wystarczy, że przeniosę się do nowego otoczenia, aby okazało się, że moja wiara jest pozbawiona życia. Jeżeli moja modlitwa jest oparta na przekonaniu, że jej głównym celem jest zapewnienie zdrowia i dobrobytu dla mnie i mojej rodziny, to wystarczy, że nadejdą dni próby, aby moja modlitwa załamała się i poczułem gorycz wobec Boga⁶³.

Rozważając dalej kwestię wierności boskim nakazom oraz znaczenia uczestnictwa w egzystencji Kościoła, warto odwołać się do obserwacji W. Musioła. Omawiając założenia nowego programu duszpasterskiego, zauważa, że współcześnie mamy do czynienia z pewnym „zjawiskiem spłaszczania rzeczywistości Kościoła”⁶⁴, które często prowadzi do niewiary. Zauważa, że kiedy skupiamy się na Kościele wyłącznie jako na instytucji, prędzej czy później zetkniemy się z jego słabościami, z jego grzechami. Dlatego ważne jest, aby nie traktować zaangażowania w zgromadzenie religijne wyłącznie jako działania podejmowanego w celu obrony wizerunku Kościoła, pomijając przy tym wymiar duchowy. W kontekście słowa „uczestniczyć”, program duszpasterski zwraca uwagę na dwie rzeczywistości: „uczestniczymy w tym, co już otrzymaliśmy od Boga, uczestniczymy w Bożym obdarowaniu we wspólnocie wiernych, aby następnie zostać zaproszonym do bardziej gorliwego uczestnictwa w tym, co stanowi życie i misję Kościoła”⁶⁵. Bp Musioł dodaje również interesującą refleksję: „Jeśli myślimy, że naszym pierwszym celem jest ewangelizacja, czyli pozyskanie tych, którzy z Kościoła odeszli, albo czują dystans, bez inwestowania w tych, którzy go tworzą, bez inwestowania w naszą wiarę i w relację z Jezusem, wtedy te działania ewangelizacyjne nie przyniosą pożądanego skutku. Mówiąc bardzo konkretnie: nie idźmy na ilość, ale na jakość”⁶⁶. Podsumowując jego wypowiedź, celem programu jest „ożywienie świadomości tego, czym jest Kościół jako wspólnota i przybliżenie soborowej wizji Kościoła jako komunii”⁶⁷ (por. LG 31). Kościół, zgodnie ze swoją inherentną naturą, jest wspólnotą wierzących, której początki są związane z raną w boku Chrystusa. Każda osoba ochrzczona jest wezwana i zaproszona do współtworzenia tego Ciała Chrystusa, odkrywania swojej roli w tej społeczności i kształtowania atmosfery braterstwa. Przez pryzmat wiary, jednostka może zrozumieć pełnię swojego istnienia, zarówno jego sens, jak i cel podróży⁶⁸.

Po zrozumieniu znaczenia i wartości zaangażowania się w życie Kościoła, jak podkreślał bp Musioł, warto teraz przejść do praktycznej strony tego zaangażowania. Jak możemy aktywnie włączyć się w jego życie? Jakie są konkretne sposoby, które pomogą nam stać się aktywnymi członkami wspólnoty? Oto kilka propozycji, które mogą pomóc w realizacji tego celu. Należy podkreślić,

⁶³ Tamże; por. J. Salij, 11 września. *Komentarz do Ewangelii o. Jacka Salija OP*, <https://teologiapolityczna.pl/11-wrzesnia-komentarz-do-ewangelii-o-jacka-salija-op-1>, dostęp online: 05.03.2024.

⁶⁴ „Uczestniczyć we wspólnocie Kościoła” – to hasło..., dz. cyt.

⁶⁵ Tamże.

⁶⁶ Tamże.

⁶⁷ Tamże.

⁶⁸ Por. W. Kućko, *Katecheza IV Przeżywanie wiary we wspólnocie Kościoła*, Płock 2022.

że ten rozdział nie będzie zawierał szczegółowego omówienia wszystkich możliwych sposobów uczestnictwa. Ze względu na obszerność tematu, skupimy się na wymienieniu i krótkim opisie najważniejszych z nich. Liturgia: Uczestnictwo w niedzielnej Mszy Świętej: Msza Święta jest nie tylko obowiązkiem, ale przede wszystkim spotkaniem z Bogiem i bliźnimi. Jest źródłem łaski i umocnienia, czasem dziękczynienia i uwielbienia, a także okazją do refleksji nad Słowem Bożym i życiem⁶⁹. Udział w innych nabożeństwach: Adoracja Najświętszego Sakramentu: Jest to czas na osobistą modlitwę i kontemplację. Jest to również szansa na pogłębienie wiary i umiłowanie Eucharystii. Różaniec: Jest to modlitwa maryjna o charakterze medytacyjnym. Jest to sposób na zawierzenie Maryi swoich trosk i prośb. Droga Krzyżowa: Jest to rozważanie męki Chrystusa i towarzyszenie Mu w drodze na Golgotę. Jest to również okazja do pokuty i nawrócenia. Inne nabożeństwa: Gorzkie Żale, nabożeństwa majowe i czerwcowe, nieszpory, litanie – bogactwo form modlitwy do wyboru. Liturgiczna służba ołtarza: Lektorzy: Proklamują Słowo Boże podczas liturgii. Ministranci: Asystują księdzu podczas Mszy Świętej i innych nabożeństw. Psalmiści: Prowadzą śpiew podczas liturgii. Chórzyści: Uświetniają liturgię śpiewem⁷⁰. Formacja – Katechizacja: Dla dzieci i młodzieży: Pozwala na poznanie prawd wiary i przygotowanie się do sakramentów. Dla dorosłych: Służy pogłębieniu wiedzy religijnej i formacji dojrzałej wiary⁷¹. Grupy parafialne: Wspólnoty modlitewne: Wspólna modlitwa i dzielenie się wiarą. Grupy biblijne: Pogłębione poznanie Pisma Świętego i jego zastosowanie w życiu. Kręgi charytatywne: Pomoc potrzebującym i budowanie wspólnoty. Inne grupy: Różne grupy duszpasterskie odpowiadające na różne potrzeby i zainteresowania⁷². Rekolekcje i dni skupienia: Jest to czas na wyciszenie i skupienie się na Bogu, refleksję nad swoim życiem i wiarą, odnowienie duchowe i zaczerpnięcie siły⁷³. Służba – wolontariat w parafii: Pomoc w kancelarii: Dbanie o porządek i administrację parafii. Katechizacja: Dzielenie się wiarą z młodszymi pokoleniami. Caritas: Pomoc chorym, biednym i potrzebującym. Inne formy wolontariatu: Opieka nad dziećmi, starszymi, chorymi, sprzątanie kościoła, organizacja wydarzeń⁷⁴. Zaangażowanie w ruchy i stowarzyszenia katolickie: Różne ruchy i stowarzyszenia: Te organizacje oferują możliwość budowania wspólnoty, kształcenia się, prowadzenia apostołstwa i ewangelizacji, a także realizacji własnych pasji i talentów. Ewangelizacja: To proces dzielenia się wiarą z innymi, który może obejmować rozmowy o Bogu i osobistych doświadczeniach wiary, świadectwo

⁶⁹ Por. *Katecheza 9: Czym jest Msza święta?*, <https://parafianadarzyn.pl/katecheza-9-czym-jest-msza-swietla/>, dostęp online: 05.03.2024.

⁷⁰ Por. D. Prusińska, *Liturgiczna Służba Ołtarza*, <https://aleksandersuwalki.pl/wspolnoty/liturgiczna-sluzba-oltarza>, dostęp online: 05.03.2024; Sobór Watykański II, *Sacrosanctum concilium*, 28-29.

⁷¹ Por. J. Kiciński, *„Formacja początkowa i stała, wspólnotowa i apostołska w dynamice wierności”*. *Symposium IV Konferencji Życia Konsekrowanego*, Lublin, 23 kwietnia 2015 r.

⁷² Por. A. Kalbarczyk, *Fazy życia grup parafialnych*, „Teologia Praktyczna” 2002, t. 3.

⁷³ Por. J. Adamczyk, *Rekolekcje zamknięte i okresowe dni skupienia w aspekcie kanonicznym*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 2017, t. 26, nr 4, s. 39-57.

⁷⁴ P. Pasierbek, *Papież: służba w Kościele jest darem, a nie umową o pracę*, <https://opoka.org.pl/News/Kosciol/2019/papiez-sluzba-w-kościele-jest-darem-a-nie-umowa-o-prace>, dostęp online: 05.03.2024. Papież Franciszek powiedział w homilii do biskupów i kapłanów obecnych na Mszy w kaplicy Domu św. Marty: „Prawdziwa posługa jest bezinteresownym darem Pana, który „wejrział na nas i powiedział «Pójdź za Mną!»”, a nie jakaś funkcja, czy też umową o pracę.” – To jest wezwanie do naśladowania Jezusa, który służył innym bez oczekiwania na nagrodę. Biskup Rzymu przypomina nam, że nasza służba dla innych powinna być motywowana miłością i poświęceniem, a nie osobistymi korzyściami. To jest ważne przesłanie dla wszystkich, nie tylko dla duchownych, ale dla każdego, kto chce żyć według nauk Chrystusa.

życia zgodnego z Ewangelią, a także aktywność w mediach społecznościowych⁷⁵ (por. EG). Codzienne życie: Modlitwa osobista: Dialog z Bogiem, który obejmuje różne formy komunikacji, takie jak dziękczynienie, uwielbienie, prośby, przebłaganie, rozważanie Słowa Bożego, medytację i kontemplację. Czytanie Pisma Świętego: Poznawanie Boga i Jego planu dla człowieka poprzez lekturę Pisma Świętego, które obejmuje czytanie różnych tłumaczeń, analizę komentarzy, a także głębokie rozważanie Słowa Bożego⁷⁶. Podkreślenie indywidualnego podejścia do współtworzenia wspólnoty jest kluczowe. Każda osoba jest unikalna, posiada swoje specyficzne zdolności i potrzeby, które powinny być uwzględnione w procesie angażowania się w życie Kościoła. W tym kontekście, warto cytować słowa św. Pawła Apostoła, który w *Pierwszym Liście do Koryntian* pisze: „Różne są dary łaski, lecz ten sam Duch; różne też są rodzaje posługiwania, ale jeden Pan; różne są wreszcie działania, lecz ten sam Bóg, sprawca wszystkiego we wszystkich. Wszystkim zaś objawia się Duch dla [wspólnego] dobra” (1 Kor 12, 4-7). Różnorodność darów i talentów, którymi Bóg nas obdarza, jest przypomnieniem, że każdy z nas ma swoje miejsce i funkcję do spełnienia. Niezależnie od tego, czy służymy jako lektorzy, ministranci, członkowie chóru, czy jesteśmy zaangażowani w różne formy wolontariatu czy ewangelizacji, każdy z nas przyczynia się do budowania Ciała Chrystusa, jakim jest Kościół.

Włączenie się w życie wspólnoty Kościoła to coś więcej niż tylko wypełnianie obowiązków. To przede wszystkim proces odkrywania i rozwijania swoich talentów, aby służyć innym i budować wspólnotę. Możemy to robić na wiele sposobów, np. angażując się w działalność charytatywną, prowadząc katechezę, śpiewając w chórze czy po prostu ofiarowując swój czas i troskę innym. To właśnie takie zaangażowanie prowadzi do głębszego doświadczenia wiary i większej jedności z Bogiem i bliźnimi. Gdy dzielimy się wiarą i wzajemnie się wspieramy, stajemy się silniejsi i bardziej zdolni do czynienia dobra.

Zakończenie

Niniejsza analiza ujawnia wielowymiarowy charakter uczestnictwa we wspólnocie Kościoła, wykraczający poza schematyczne postrzeganie go jako biernego odbiorcy treści religijnych. Uczestnictwo to jawi się jako dynamiczny proces, zakorzeniony w wierze i ukierunkowany na rozwój duchowy. Obejmuje ono szeroki wachlarz działań, od czynnego udziału w liturgii i służby przy ołtarzu, poprzez pogłębianie wiedzy religijnej w ramach formacji i katechizacji, aż po zaangażowanie w działalność ruchów i stowarzyszeń katolickich. Ta różnorodność form aktywności tworzy bogaty obraz życia wspólnotowego, w którym każdy może odnaleźć swoje miejsce i odpowiedzieć na swoje pragnienia. Czynny udział w egzystencji Kościoła opiera się na fundamencie teologicznym, wywodzącym się z chrztu świętego, który czyni nas członkami Ludu Bożego. Sobór Watykański II podkreślił powszechne kapłaństwo wiernych, ukazując, że każdy ochrzczony ma udział w misji Kościoła. Ta świadomość kształtuje rozumienie

⁷⁵ Por. *Zaangażowanie apostolskie Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich w Polsce*, <https://www.orkk.pl/iv-kongres-ruchow/733-zaangazowanie-apostolskie-ruchow-i-stowarzyszen-katolickich-w-polsce>, dostęp online: 05.03.2024; zob. Sobór Watykański II, *Apostolicam actuositatem*, 4, 16, 18.

⁷⁶ Por. *Czytanie Pisma Świętego – rozmyślanie nad Pismem Świętym*, <https://diecezjagz.pl/czytanie-pisma-swietego-rozmyslanie-nad-pismem-swietym/#:~:text=Czytanie%20Pisma%20%C5%9Bw.%20przeprowadzaj%20regularnie%3A%20codziennie%2C%20wzgl%4%99dnie%20w,%C5%9Bw.%20otwarte%20E2%80%93%20jak%20gdyby%20czeka%C5%82o%20na%20ciebie>, dostęp online: 05.03.2024.

uczestnictwa, które nie sprowadza się do biernej obserwacji, lecz zakłada aktywną rolę w życiu wspólnoty. W centrum życia wspólnotowego stoi liturgia, stanowiąca źródło i szczyt chrześcijańskiego życia. Stanowi ona nie tylko akt kultu, ale również misterium jedności, w którym wierni łączą się z Bogiem i ze sobą nawzajem. F. Blachnicki trafnie ujmuje ten aspekt: „W liturgii mamy nie tylko zjednoczyć się z Bogiem, ale zjednoczyć się między sobą i przeżyć w znaku zewnętrznym tę prawdę, że jesteśmy wspólnotą, że jesteśmy Kościołem, że jesteśmy ludem Bożym”⁷⁷. Papież Franciszek w swojej nauce o synodalności kładzie nacisk na wsłuchiwanie się w głos Ducha Świętego przez każdego ochrzczonego. To podkreśla znaczenie osobistej relacji z Bogiem i odpowiedzialności za budowanie wspólnoty. Podsumowując, uczestnictwo w społeczności kościelnej jawi się nie jako przykry obowiązek, lecz przede wszystkim jako niezwykły przywilej. To właśnie dzięki niemu możemy doświadczyć głębi wiary, rozwijać się duchowo i budować silne więzi z Bogiem i bliźnimi. Uczestnictwo to owocuje nie tylko osobistą pobożnością, ale także aktywną postawą ewangelizacyjną, zgodnie z wezwaniem papieża Franciszka: „W każdym ochrzczonego, od pierwszego do ostatniego, działa uświęcająca moc Ducha, skłaniająca do ewangelizowania” (EG 119).

Bibliografia

- „Uczestniczę we wspólnocie Kościoła” – to hasło nowego programu duszpasterskiego, <https://www.gosc.pl/doc/8341297.Uczestnicze-we-wspolnocie-Kosciola-to-haslo-nowego-programu>, dostęp online: 05.03.2024.
- Adamczyk J., *Rekolekcje zamknięte i okresowe dni skupienia w aspekcie kanonicznym*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 2017, t. 26, nr 4.
- Archidiecejalny Zespół Synodalny, *Przewodnik konsultacji synodalnych w Archidiecezji poznańskiej dla pierwszego etapu Synodu o synodalności „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo, misja”*, XVI Zgromadzenia Synodu Biskupów, Poznań 2021.
- Artemiuk P., *Czym jest synodalność?*, „Idziemy” 2021, nr 47.
- Baldisseri L., *Kościół i synod są synonimami*, <https://kosciol.wiara.pl/doc/6203718.Kosciol-i-synod-sa-synonimami>, dostęp online: 02.03.2024.
- Biel S., *Po co wspólnota?*, <https://jezuici.pl/2017/09/po-co-wspolnota/>, dostęp online: 02.03.2024.
- Bieliński P., *Co Sobór Watykański II wniósł w życie Kościoła?*, <https://papiez.wiara.pl/doc/6644822.Co-Sobor-Watykanski-II-wniosl-w-zycie-Kosciola>, dostęp online: 07.03.2024.
- Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej, *Papież Franciszek do młodych: W Kościele jest miejsce dla wszystkich*, <https://diecezja.pl/aktualnosci/papiez-franciszek-do-mlodych-w-kosciele-jest-miejsce-dla-wszystkich/>, dostęp online: 06.03.2024.
- Blachnicki F., *Konferencji o liturgii skierowane do uczestników oazy w Krościenku w dniu 28 VII 1973*, <https://konspekty.ponadmurami.pl/eucharystia/eucharystia-jako-zjednoczenie-z-ludzi-i-bogiem.html>, dostęp online: 06.03.2024.
- Bp Czaja: *Nowy program duszpasterski wyrasta ze świadomości wielkiej potrzeby odnowy Kościoła*, <https://episkopat.pl/bp-czaja-nowy-program-duszpasterski-wyrasta-ze-swiadomosci-wielkiej-potrzeby-odnowy-kosciola/>, dostęp online: 01.03.2024.
- Cook M.L., *Po co ci wspólnota? Zobacz, dlaczego w Kościele jest ich tak wiele*, <https://deon.pl/wiara/pytania-o-wiare/po-co-ci-wspolnota-zobacz-dlaczego-w-kosciele-jest-ich-tak-wiele,486036>, dostęp online: 02.03.2024.
- Cyfert M., *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, „Niedziela wrocławska” 2023, nr 48.

⁷⁷ Zob. F. Blachnicki, *Konferencji o liturgii skierowanej do uczestników oazy w Krościenku w dniu 28 VII 1973*, <https://konspekty.ponadmurami.pl/eucharystia/eucharystia-jako-zjednoczenie-z-ludzi-i-bogiem.html>, dostęp online: 06.03.2024.

Czytanie Pisma Świętego – rozmyślanie nad Pismem Świętym, <https://diecezjagz.pl/czytanie-pisma-swietego-rozmyslanie-nad-pismem-swietym/#~:text=Czytanie%20Pisma%20%20C5%9Bw.%20przeprowadzaj%20regularnie%3A%20codziennie%2C%20wzgl%20%99dnie%20w,%20C5%9Bw.%20otwarte%20%E2%80%93%20jak%20gdyby%20czeka%C5%82o%20na%20ciebie.>, dostęp online: 05.03.2024.

Danecki J.A., *Wspólnoty parafialne w duchu synodalności papieża Franciszka*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2024, t. 92, nr 4.

Dziewiecki M., *Kim jest ewangelizator?*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2022, t. 85, nr 1.

Fiałkowski M., *Współpraca duchownych i świeckich w Kościele w kontekście procesu synodalnego*, „Studia Pastorale” 2022, t. 18.

Franciszek, „Spotkać, słuchać, rozeznąć”. Przemówienie wygłoszone w czasie Mszy Świętej inaugurującej XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, Watykan, 10 października 2021 r.

Franciszek, *Evangelii gaudium*, Watykan, 24 listopada 2013 r.

Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów*, Watykan, 17 października 2015 r.

Franciszek, „Synodalność: droga Kościoła”. Przemówienie wygłoszone w czasie audiencji generalnej, Watykan, 18 września 2021 r.

Gądecki S., *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, <https://archpoznan.pl/pl/web/homilia/view/id/uczestnicze-we-wspolnocie-kosciola>, dostęp online: 02.03.2024.

Jan Paweł II, *Redemptor hominis*, Watykan, 2 marca 1979 r.

Kajfosz J., *Relacje we wspólnocie*, <https://docelu.biblia.info.pl/artykuly/jpp-rel.htm>, dostęp online: 06.03.2024.

Kalbarczyk A., *Fazy życia grup parafialnych*, „Teologia Praktyczna” 2002, t. 3.

Kaszowski M., *Aktywność: Nie obserwować życia „z balkonu”*, https://www.teologia.pl/franciszek/franciszek_nie_z_balkonu.htm, dostęp online: 02.03.2024.

Katecheza 9: Czym jest Msza święta?, <https://parafianadarzyn.pl/katecheza-9-czym-jest-msza-swietal>, dostęp online: 05.03.2024.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 2002.

Kiciński J., „Formacja początkowa i stała, wspólnotowa i apostołska w dynamice wierności”. Symposium IV Konferencji Życia Konsekrowanego, Lublin, 23 kwietnia 2015.

Kozyra M., *Synodalność we wspólnotach parafialnych w nauczaniu Papieża Franciszka*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2024, t. 92, nr 4.

Kućko W., *Katecheza IV Przeżywanie wiary we wspólnocie Kościoła*, Płock 2022.

Kurpiel T., *Chrześcijański wymiar nadziei chrześcijańskiej*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2024, t. 91, nr 3.

Łabendowicz S., *Synodalność konstytutywnym wymiarem posługi Kościoła we współczesnym świecie*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 2022, t. 85, nr 1.

Międzynarodowa Komisja Teologiczna, *Synodalność w życiu i misji Kościoła*, Watykan 2021.

Nowakowski L., *Kościół jako wspólnota wiary i miłości*, <https://terezjanki.org/kosciol-jako-wspolnota-wiary-i-milosci/>, dostęp online: 02.03.2024.

Ołdakowski K., *Papież: Kościół jest „szpitalem polowym” dla najsłabszych*, <https://www.vaticannews.va/pl/papiez/news/2022-05/papiez-kosciol-jest-szpitałem-polowym-dla-najsłabszych.html>, dostęp online: 01.03.2024.

Papież: Albo „Kościół wychodzi” do ludzi, albo „nie jest Kościołem”, <https://www.gosc.pl/doc/5940594.Papiez-Albo-Kosciol-wychodzi-do-ludzi-albo-nie-jest-Kosciolem>, dostęp online: 01.03.2024.

Papież: Synod jest podążaniem wspólną drogą, <https://www.vaticannews.va/pl/papiez/news/2021-10/papiez-synod-jest-podazaniem-wspolna-droga.html>, dostęp online: 01.02.2024.

Pasierbek P., *Papież: służba w Kościele jest darem, a nie umową o pracę*, <https://opoka.org.pl/News/Kosciol/2019/papiez-sluzba-w-kosciele-jest-darem-a-nie-umowa-o-prace>, dostęp online: 05.03.2024.

Paweł VI, „Uczestniczyć w życiu Kościoła”. Przemówienie wygłoszone w czasie audiencji generalnej, Watykan, 14 września 1966 r.

Pietras H., „Ćwiczenia duchowne”. Św. Ignacy Loyola, Kraków 1996.

- Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2023/2024 – materiały dla rodzin, rozważania na kolejne niedziele*, <https://duszpasterstwo.episkopat.pl/>, dostęp online: 05.03.2024.
- Prusińska D., *Liturgiczna Służba Ołtarza*, <https://aleksandersuwalki.pl/wspolnoty/liturgiczna-sluzba-oltarza>, dostęp online: 05.03.2024.
- Radziwińska B., *ABC synodalności. Cz. I: Uczestnictwo*, <https://kongreskk.pl/2021/07/12/abc-synodalnosci-cz-i-uczestnictwo/#:~:text=Synodalno%C5%9B%C4%87%20to%20spos%C3%B3b%20C5%BCucia%20i%20dzia%C5%82ania%2C%20kt%C3%B3ry%20anga%C5%BCuje,UCZESTNICTWO%20E2%80%93%20to%20jeden%20z%20tytu%C5%82owych%20punkt%C3%B3w%20synodu>, dostęp online: 02.03.2024.
- Ryłko S., *Formacja katolików świeckich: wielkie wyzwanie naszych czasów*, „Studia Teologii Dogmatycznej” 2019, t. 5.
- Salij J., *11 września. Komentarz do Ewangelii o. Jacka Salija OP*, <https://teologiapolityczna.pl/11-wrzesnia-komentarz-do-ewangelii-o-jacka-salija-op-1>, dostęp online: 05.03.2024.
- Salij J., *Dlaczego Kościół jest wspólnotą?*, https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TD/dlaczego_kocham/k_wspolnota.html, dostęp online: 02.03.2024.
- Sawa P., *Synodalność Kościoła w ujęciu papieża Franciszka*, „Teologia w Polsce” 2023, t. 17, nr 2.
- Sobór Watykański II, *Apostolicam actuositatem*, Watykan, 18 listopada 1965 r.
- Sobór Watykański II, *Gaudium et spes*, Watykan, 7 grudnia 1965 r.
- Sobór Watykański II, *Lumen gentium*, Watykan, 21 listopada 1964 r.
- Sobór Watykański II, *Musicae sacram*, Watykan, 5 marca 1967 r.
- Sobór Watykański II, *Sacrosanctum concilium*, Watykan, 4 grudnia 1963 r.
- Stelmach A., *Synodalność – co to właściwie oznacza?*, <https://pch24.pl/synodalnosc-co-to-wlasciwie-oznacza/>, dostęp online: 01.02.2024.
- Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, <http://www.czarnowasy.opole.opoka.org.pl/2023/12/10/uczestnicze-we-wspolnocie-kosciola/>, dostęp online: 01.03.2024.
- Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, <https://archidiecezja.pl/uczestnicze-we-wspolnocie-kosciola/>, dostęp online: 02.03.2024.
- V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, *Dokument końcowy. „Jesteśmy uczniami i misjonarzami Chrystusa, aby nasze narody miały w Nim życie”*, Aparecida 2007.
- Warecka A., *Na wspólnej drodze*, <https://www.echokatolickie.pl/index.php?str=100&i-d=19684&idd=20>, dostęp online: 01.02.2024.
- XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, *Dokument przygotowawczy: „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo i misja”*, Watykan 2021.
- XXII rok nieustannej modlitwy, <https://diecezjaelk.pl/2023/12/02/xxii-rok-nieustannej-modlitwy/>, dostęp online: 02.03.2024.
- Zaangażowanie apostolskie Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich w Polsce*, <https://www.orrk.pl/iv-kongres-ruchow/733-zaangazowanie-apostolskie-ruchow-i-stowarzyszen-katolickich-w-polsce>, dostęp online: 05.03.2024.
- Zygmunt S., *Synodalność jako powrót do korzeni chrześcijaństwa i narzędzie budowania Królestwa Bożego*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 2020, t. XXXIII, nr 2.

„Uczestniczę we wspólnocie Kościoła” – aspekt synodalności

Streszczenie

Wspólnota Kościoła to żywy organizm, wykraczający poza statyczną strukturę, gdzie każdy z nas odgrywa unikalną rolę dzięki swoim darom i talentom. Apostoł Paweł w Liście do Rzymian pięknie opisuje tę rzeczywistość: „Jak bowiem w jednym ciele mamy wiele członków, a nie wszystkie członki spełniają tę samą czynność – podobnie wszyscy razem tworzymy jedno ciało w Chrystusie, a każdy z osobna jesteśmy nawzajem dla siebie członkami” (Rz 12,4-5). Słowa te uświadamiają nam, że każdy z nas posiada znaczenie i wnosi cenny wkład w życie wspólnoty. Rok Duszpasterski 2023/2024 oraz nauczanie papieża Franciszka skłaniają do głębszej refleksji nad tym, jak w pełni wypełniać naszą rolę

w Kościele. Aktywny udział w liturgii, zaangażowanie w działalność grup parafialnych, ruchów katolickich, dzieł charytatywnych i misyjnych – to wszystko sprzyja duchowemu wzrostowi zarówno jednostek, jak i całej wspólnoty. Indywidualne podejście do każdego członka oraz budowanie atmosfery synodalności sprzyjają budowaniu żywej wspólnoty opartej na wzajemnym szacunku i miłości. Uczestnictwo w życiu Kościoła to nie tylko obowiązek, ale przede wszystkim szansa na dzielenie się wiarą i wzajemne wsparcie w drodze do zbawienia. Jest to również niezwykle doświadczenie budowania Królestwa Bożego na ziemi, gdzie doświadczamy radości płynącej z bycia częścią czegoś większego, zjednoczeni z Bogiem i z braćmi i siostrami w wierze.

Słowa klucze: uczestnictwo, zaangażowanie, rok duszpasterski 2023/2024, wspólnota, Kościół, papież Franciszek, synod, synodalność

<i>Mgr Mikołaj Kozyra – absolwent Wydziału Teologii Akademii Katolickiej w Warszawie.</i>

